

HENRY JAMES

STRAŠIDELNÉ PŘÍBĚHY

PLUS

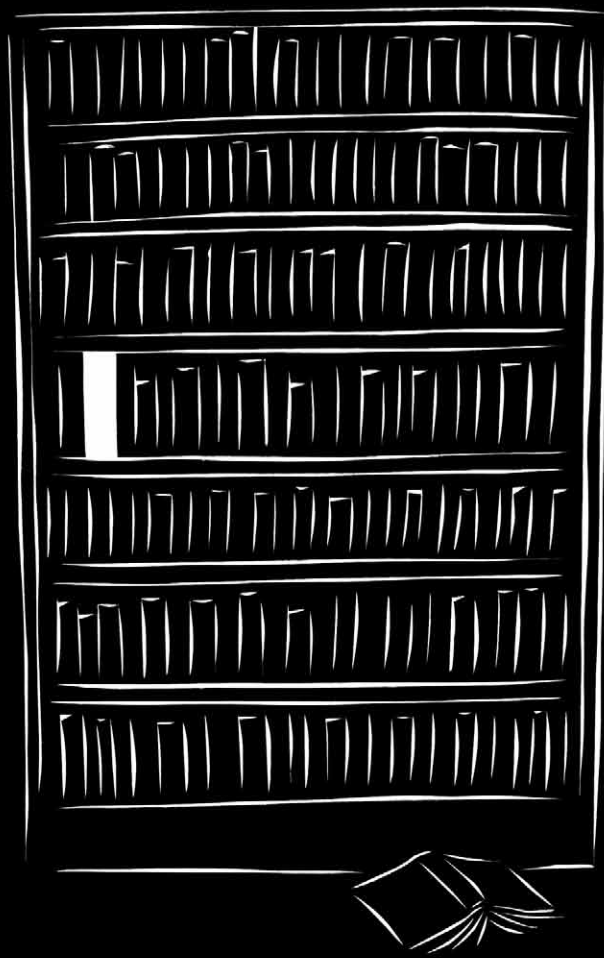

Henry James

STRAŠIDELNÉ PŘÍBĚHY

Pandæmonium

Svazek 1

HENRY
JAMES
STRAŠIDELNÉ
PŘÍBĚHY

VÝBOR Z DUCHAŘSKÝCH POVÍDEK

Ilustrace Ladislava Gažíová

Plus

Přeložila Stanislava Menšíková

Translation © Stanislava Menšíková, 2012

Epilogue © Alena Dvořáková, 2012

Commentary © Ondřej Müller, 2012

Illustrations © Ladislava Gažiová, 2012

ISBN 978-80-259-0153-3

NÁJEMNÉ OD DUCHA

Táhlo mi na dvaadvacátý rok a právě jsem ukončil školu. Svou životní dráhu jsem si mohl vybrat svobodně a vybral jsem si velmi rychle. Později jsem ji, pravda, se stejným zápalem zavrhl, ale nikdy jsem nelitoval oněch dvou mladických let zmateného, vzrušeného, ale zároveň příjemného a plodného experimentování. Liboval jsem si v teologii a na univerzitě jsem s obdivem sledoval přednášky doktora Channinga. Byla to teologie vděčná, šfavnatá a chutná; zdálo se, že člověku nabízí růži víry příjemně oproštěnou od trnů. A pak (myslím totiž, že i tohle hrálo roli) se mi zalíbilo ve Staré škole. Vždycky mě zajímalo nahlížet do pozadí lidského dramatu a připadalo mi, že bych mohl chvályhodně (aspoň ve svých očích) sehrát svou úlohu v onom

odlehlém a pokojném domově mírné scholastiky s jeho úctyhodnou alejí na jedné straně a s výhledem na zelená pole a blízké rozlehlé lesy na straně druhé. Od oněch dnů se Cambridge pro milovníky lesů a polí změnila k horšímu a dotyčné prostory ztratily hodně ze svého trochu pastorálního, trochu školského poklidu. Tehdy to bývala univerzitní budova v lesích – okouzlující spojení. To, jaká je dnes, nemá s mým příběhem nic společného a vůbec nepochybuji, že se stále vyskytují seriózní mladí muži, posedlí doktrínami, kteří si, když do těch končin v letním soumraku zabloudí na vycházce, slibují, že později okusí tamní vybranou pohodu a klid. Já osobně jsem se nezklamal. Ubytoval jsem se v rozlehlé čtvercové místnosti s nízkým stropem a hlubokými podokenními sedátky, po stěnách jsem si rozvěsil reprodukce náboženských a antických výjevů od Overbecka a Aryho Scheffera, knihy jsem si velmi rafinovaně roztřídil a rozestavil ve výklencích vedle vysokého krbu a jal se číst Plotina a svatého Augustýna. Mezi mými společníky bylo pár schopných a družných mužů, s nimiž jsem si čas od času u krbu vařil bowli, a tak v prostředí dobrodružné četby, hlubokých rozhovorů, ukázněně mělkých pohárů a dlouhých vycházek do kraje postupovalo mé zasvěcování do duchovenských tajů vcelku příjemně.

S jedním ze svých druhů jsem uzavřel zvláště pevné přátelství a trávili jsme spolu hodně času. Naneštěstí trpěl chronickou slabostí jednoho kolena, což ho nutilo vést velmi sedavý život, a protože já byl pravidelný chodec, naše zvyklosti se poněkud lišily. Často jsem vyrážel na svou každodenní toulku pouze ve společnosti své hole, případně s knihou v kapse. Avšak pohyb a vědomí štědrého přídělu svěžího povětří mi jako společníci vždycky stačily. Měl bych snad ještě dodat, že jsem se také těšil z páru velmi pronikavých očí a to mi poskytovalo určité společenské potěšení. Byl jsem se svými očima v těch nejlepších vztazích; neúnavně pozorovaly všechno, co se kolem nás dělo, a pokud se bavily, byl jsem spokojený. Právě díky jejich zvi-

davosti mi přišla pod ruku tato pozoruhodná historka. Krajina kolem starého univerzitního města je i dnes povětšinou pěkná, ale před třiceti lety bývala pěknější. Ještě ji nepostihla hojná vyrážka překližkových domů, které ji nyní zdobí až k nízkým modravým walthamským kopečkům; nevyskytovaly se tam ještě žádné výstavné vilky, před nimiž by se musely stydět neurované louky a střapaté sady (nedá se říci, že by jedny či druhé společným výskytem na oněch místech v pozdějších letech nějak získaly). Jisté křížovatky točitých cest tenkrát bývaly, jak si vzpomínám, hlouběji a přirozeněji venkovské a osamělá obydlí na dlouhých travnatých svazích vedle nich seděla pod svým obvyklým urostlým jilmem, jehož listí se vysoko v povětří klonilo do všech stran jako klasy ze svázaného snopu, se šindelovými kápěmi staženými hluboko přes uši, a nic netušila o budoucí módě francouzských střech; dala by se přirovnat k ošlehaným, vrásčitým venkovským stařenám, které poklidně nosí starodávný čepec a ani by je nenapadlo nasadit si vysoký kokrhel a necudně odhalit své ctihodné čelo. Toho roku byla suchá zima; bylo hodně chladno, ale málo sněhu; silnice byly pevné a nezaváté a počasí mě jen málokdy donutilo vzdát se vycházky. Jednoho šedivého prosincového odpoledne jsem se vypravil směrem k blízkému městečku Medford; nyní jsem se vracel vyrovnaným krokem a pozoroval bledé, chladné odstíny – průzračně jantarový a starorůžový –, jež zimavě halily západní stranu oblohy a připomínaly mi skeptický úsměv na rtech krásné ženy. Už se stmívalo, když jsem se dostal k úzké silničce, po níž jsem ještě nikdy nešel. Napadlo mě, že by to mohla být zkratka k domovu. Měl jsem před sebou ještě asi tři míle, připozdívalo se, a rád bych je zkrátil na dvě. Odbočil jsem, kráčet nějakých deset minut a pak jsem si uvědomil, že cesta vypadá velmi málo používaná. Vyjeté stopy kol se zdály staré a ticho se takřka dalo krájet. Přesto o kus dále stál při cestě dům, takže zjevně musela někam vést. Po jedné straně se táhl vysoký přirozený val a na

jeho temeni sad jabloní, větve se proti studeně růžovému západu splétaly jako hrubé černé krajkoví. Zakrátko jsem došel k domu. Ihned mě zaujal. Zastavil jsem se a upřeně se na něj zadíval, nevěda vlastně proč, se směsicí zvědavosti a ostychu. Podobal se většině domů v okolí, byl však rozhodně pěknou ukázkou svého druhu. Stál na travnatém svahu, po boku měl svůj vysoký, nestranně převislý jilm a kousek vedle starou černou krytou studnu. Byl však veliký a dřevo vypadalo nápadně zdravé a pevné. Měl už také za sebou pěknou řádku let, protože pečlivě vyřezávané ozdoby nadpraží a podsebití ukazovaly nejméně na polovinu minulého století. Kdysi bylo všechno bíle natřené, ale široké plece času, které se tu opíraly o veřeje už sto let, obnažily strukturu dřeva. Za domem se rozkládal sad jabloní více než obvykle křivolakých a fantastických; v houstnoucím šeru vypadaly spálené mrazem a vyčerpané. Všechna okna měla pevně zavřené zchátralé okenice. Nikde nebylo vidět známky života. Dům vypadal pustý a prázdný, a přesto, když jsem tak u něj postával, mi připadal důvěrně známý – jako by ke mně hlasitě promlouval. V dojmu, který na mne to šedivé koloniální obydlí na první pohled udělalo, jsem vždy spatřoval důkaz, že dovozování může být někdy blízce příbuzné věštění; vždyť tu napohled nebylo nic, co by mě oprávněně vedlo k velmi vážnému závěru, který jsem učinil. Couvl jsem a přešel na druhou stranu cesty. Vyšlehl poslední rudý paprsek zapadajícího slunce a na okamžik zlehka spočinul na léty postříbřeném průčelí starého domu. S dokonalou pravidelností se postupně dotýkal sady malých tabulek půlkruhového okna nade dveřmi a fantasticky se tam míhotal. Pak vyhasl a zanechal celé místo ještě ponuřejší. V tu chvíli jsem si s hlubokým přesvědčením řekl: „V tom domě určitě straší!“

Kdovíproč jsem tomu okamžitě uvěřil, a protože jsem nebyl zavřený uvnitř, bylo to blahé pomyšlení. Vysvítilo to z celého vzezření domu a vysvětlovalo jej to. Kdyby se mě byl někdo před půlhodinou zeptal, odpověděl bych, jak se sluší na mladé-

ho muže, který si pěstuje jednoznačně radostný pohled na nad-
přirozeno, že žádné strašidelné domy neexistují. Jenže obydlí
přede mnou dávalo prázdným slovům živý význam; číšel z něj
duchovní mráz.

Čím déle jsem se na dům díval, tím intenzivnější se zdálo
tajemství, které v sobě skrýval. Obešel jsem jej kolem dokola,
pokusal jsem se tu a onde nahlédnout dovnitř škvírou v oke-
nicích a pocítil jsem dětinské uspokojení, když jsem si sáhl na
kliku a lehce ji stíkl. Kdyby byly dveře povolily, vstoupil bych?
Byl bych pronikl do toho šera a ticha? Má odvaha našťestí neby-
la podrobena zkoušce. Dveře byly obdivuhodně důkladné a ne-
dokázal jsem jimi ani zatřást. Nakonec jsem se vydal pryč, ale
mnohokrát jsem se ohlédl. Šel jsem svou cestou a po procház-
ce delší, než po jaké jsem toužil, jsem dospěl k silnici. Kousek
za místem, kde ústila zmíněná dlouhá stezka, stálo pohodlné,
úpravné stavení, pravý vzor domu, v němž v žádném smyslu ne-
straší, jenž nemá žádná zlověstná tajemství a nezná nic než roz-
květ a blahobyť. Do šera svítil čistým bílým nátěrem a veranda
obrostlá révou byla na zimu obalena slámou. Ode dveří se prá-
vě pohnula stará koleska tažená jedním koněm a obsazená dvě-
ma odjíždějícími návštěvníky a za okny bez záclon jsem viděl
lampou osvětlený pokoj a stůl s časnou svačinou, narychlo při-
pravenou pro hosty. Paní domu vyšla přátele doprovodit k bran-
ce a teď tam stála, zatímco vrzavý vůz odjížděl, napůl aby se
ještě podívala za nimi, napůl aby věnovala tázavý pohled mně,
jak jsem v soumraku procházel kolem. Byla to pohledná, bystrá
mladá žena s pronikavým tmavým okem, a já se opovážil zůstat
stát a oslovit ji.

„Ten dům tam na té boční cestě,“ vyhrkl jsem, „asi míli od-
tud – vlastně je tam jen ten jeden –, mohla byste mi povědět,
komu patří?“

Chvilíčku na mě zírala, a jak mi připadalo, trochu zrudla.
„Lidi od nás tamtudy nikdy nechodí,“ opáčila stručně.

„Ale je to přece zkratka do Medfordu,“ namítl jsem.

Pohodila hlavou. „Třeba by byla až moc dlouhá. Prostě tamtudy nechodíme.“

To bylo zajímavé. Spořivá yankeeská domácnost musí mít dobrý důvod, aby takhle pohrdala úsporou času. „Ale ten dům znáte, ne?“ pokračoval jsem.

„Viděla jsem ho.“

„A komu patří?“

Krátce se zasmála a odvrátila pohled, jako by si uvědomovala, že cizímu by její slova mohla zavánět venkovskou pověřčivostí. „Hádám, že patří těm, co jsou vevnitř.“

„Ale je vevnitř někdo? Dům je přece úplně zavřený.“

„To je jedno. Oni nikdy nechodí ven a nikdo nikdy nechodí dovnitř.“ Pak se obrátila k odchodu.

Uctivě jsem jí položil ruku na paži. „Nechcete tím říct, že v tom domě straší?“

Odtáhla se, zrudla, položila si prst na ústa a pospíšila do domu. Vzápětí okna zastřely závěsy.

Několik dní jsem si opakovaně vzpomínal na to malé dobrodružství, ale uspokojovalo mě, že si je nechávám pro sebe. Pokud v domě nestrašilo, bylo zbytečné odhalovat své fantastické nápady, a pokud ano, bylo příjemné pít z poháru hrůzy bez přispění. Rozhodl jsem se samozřejmě, že se tamtudy zase vydám, a týden nato, poslední den roku, jsem kráčel stejnou cestou. Blížil jsem se k domu z opačné strany. Octl jsem se před ním ve stejnou hodinu jako minule. Světlo sláblo, šedivé mraky visely nízko, vítr se skučivě hnal po holé, ztvrdlé půdě a vytvářel drobné víry mrazem zčernalého listí. Dům tam stál zasmušilý a zdálo se, jako by k sobě stahoval zimní soumrak a nevyzpytatelně se do něj halil. Vlastně jsem nevěděl, proč jsem tam přišel, ale měl jsem neurčitý pocit, že kdyby tentokrát klika povolila a dveře se otevřely, sebral bych odvahu a nechal je za sebou zapadnout. Kdo byli oni tajemní nájemníci, o nichž se ta

dobrá žena za rohem zmínila? Co se tam dělo nebo co se tam ozývalo – co se vyprávělo? Dveře byly stejně neoblomné jako minule a mé opovážlivé osahávání kliky nezpůsobilo, že by se někde nahoře otevřelo okno a vyhlédla cizí bledá tvář. Dokonce jsem si troufl zvednout rezavé klepadlo a půltucetkrát zabouchat. Znělo to však dutě, mrtvě a nevzbudilo to žádnou ozvěnu. Otrnulo mi a nevím, co bych byl ještě udělal, kdybych v dálce na silnici (té, po níž jsem přišel) nespatriil přicházet osamělou postavu. Nechtěl jsem, aby mě někdo viděl okounět u toho neblahého domu, a tak jsem se uchýlil do hustého stínu nedalekého borového hájku, odkud jsem mohl vyhlížet a sám zůstat neviděn. Příchozí se brzy přiblížil a postřehl jsem, že míří přímo k domu. Byl to drobný stařík. Jeho nejnápadnějším rysem byl široký plášť vojenského střihu. Opíral se o hůl a kráčel pomalu, bolestně a kulhavě, ale nesmírně odhodlaně. Odbočil ze silnice, vydal se po sotva patrné stopě kol a pár kroků před domem se zastavil. Upřeně a pátravě zhlédl, jako by počítal okna nebo si všímal nějakých povědomých rysů. Pak smekl a pomalu, slavnostně se sehnul, jako by se klaněl. Když tam tak stál bez klobouku, mohl jsem si ho dobře prohlédnout. Jak jsem již řekl, byl to drobný stařec, ale nebylo snadné určit, zda patřil na náš, nebo na onen svět. Jeho hlava mi neurčitě připomínala portréty Andrewa Jacksona. Tvrdé, prošedivělé vlasy měl ostříhané na ježka, tvář hubenou, bledou, hladce oholenou a pod hustým obočím, jež zůstalo naprosto černé, jiskrné oči. Tvář stejně jako plášť vypadala, že patří starému vojákovi; budil dojem penzionovaného nižšího důstojníka, ale i na někoho takového působil až výstředně a groteskně. Když dokončil pozdrav, pokročil ke dveřím, zalovil v záhybech pláště, který mu vpředu visel mnohem níž než vzadu, a vytáhl klíč. Pomalu a pečlivě jej zasunul do zámku a pak jím zřejmě otočil. Dveře se však hned neotevřely; nejprve sklonil hlavu, nastavil ucho a zaposlouchal se, potom se rozhlédl sem a tam po silnici. Zřejmě uspokojen

či uklidněn se opřel stařeckým ramenem o výplň dveří a zatlačil. Dveře povolily – a otevřely se do čiré tmy. Na prahu se opět zastavil, znovu smekl a poklonil se. Pak vstoupil a pečlivě za sebou zavřel.

Kdo to propána byl a co tu dělal? Vypadal jako postava z nějaké Hoffmannovy povídky. Byla to vidina, nebo skutečnost – obyvatel domu, nebo důvěrně známý, přátelský návštěvník? Ať to bylo tak či onak, co znamenaly ty tajuplné poklony a jak se chtěl vyznat ve tmě uvnitř? Vynořil jsem se z úkrytu a bedlivě pozoroval okna. V každém se postupně ve škvíře mezi okenicemi zjevil paprsek světla. Očividně rozsvěcel; chce tam snad uspořádat hostinu duchů? Šířala mě zvědavost, ale nevěděl jsem, jak ji ukojit. Napadlo mě rázně zaklepat na dveře; zavrhl jsem to jako nezdvouřilost, a také bych tím mohl zrušit kouzlo, pokud tam nějaké bylo. Obcházel jsem dům a nenásilně jsem se pokoušel otevřít některé okno v přízemí. První odolalo, ale vzápětí jsem měl větší štěstí s druhým. Bylo to samozřejmě riskantní – riskoval jsem, že budu spatřen zevnitř nebo (což bylo horší) že sám spatřím něco, co mě bude mrzet. Ale zvědavost, jak říkám, se proměnila v inspiraci a riziko bylo velmi příjemné. Mezerou mezi okenicemi jsem nahlédl do osvětlené místnosti. Byla osvětlena dvěma svíčkami ve starých mosazných svícnech postavených na krbové římse. Očividně to byl parádní pokoj a zůstal v něm všechen nábytek. Byl starosvětský; zařízení tvořily žíněmi vycpávané židle a pohovky, malé mahagonové stolky a na stěnách pověšené vyšívané obrázky. Přestože byl pokoj zařízený, působil podivně neobývaně; stoly a židle stály jaksi strnule a nebylo vidět žádné drobné domácí předměty. Všechno jsem nespatriil a mohl jsem jen hádat, že po mé pravici jsou velké křídlové dveře. Byly zjevně otevřené a dovnitř jimi padalo světlo ze sousední místnosti. Chvilí jsem čekal, ale pokoj zůstal prázdný. Nakonec jsem si uvědomil, že na stěnu proti shrnovacím dveřím padá velký stín – očivid-

ně stín postavy v sousední místnosti. Byl vysoký a groteskní a zdálo se, že představuje naprosto nehybně sedící osobu z profilu. Měl jsem dojem, že poznávám ježaté vlasy a trčící nos svého staříka. Seděl podivně ztuhle; zdálo se, že na něco upřeně pohlíží. Dlouho jsem na ten stín hleděl, ale ani se nepohnul. Avšak nakonec, právě když mi docházela trpělivost, se pomalu hnul, zvedl se ke stropu a rozmazal se. Nevím, co bych byl uviděl vzápětí, ale z nějakého neovladatelného popudu jsem okenici dovrhel. Z ohleduplnosti? Z bázně? Vlastně nevím. Přesto jsem zůstal u domu v naději, že se můj přítel zase ukáže. Nezklamal mě; nakonec se vynořil a stejně obřadně se rozloučil. (Předtím jsem zaznamenal, že světla ve škvírách okenic jedno po druhém zmizela.) Předem dveřmi se otočil, sňal klobouk a uctivě se poklonil. Když se zase obrátil, měl jsem sto chutí ho oslovit, ale nechal jsem ho odejít neušeně. To snad opravdu byla ryzí slušnost – ačkoli můžete namítnout, že trochu opožděná. Soudil jsem, že by měl právo se pohoršit nad mou zvědavostí, ale zároveň mi má zvědavost připadala zcela oprávněná (když tu přece šlo o duchy). Díval jsem se za ním, jak tiše kulhal ze svahu a pak po opuštěné silničce. Poté jsem se zamyšleně odebral opačným směrem. Byl jsem v pokušení ho zpovzdálí sledovat, abych viděl, co se s ním bude dít, ale i to mi připadalo neslušné, a navíc, přiznávám, se mi s mým objevem chtělo, abych tak řekl, trochu koketovat – rozhrnovat okvětní plátky jeden po druhém.

Čas od času jsem si k té květině zase přivoněl, protože její neobvyklá vůně mě okouzlovala. Opět jsem procházel kolem domu za křižovatkou, ale nikdy jsem nepotkal starce v plášti ani jiného pocestného. Zdálo se, jako by dům pozorovatele držel v odstupu, a dával jsem si pozor, abych o něm nevykládal; říkal jsem si, že jeden pátrač se do té záhady vetřít může, ale pro dva tam místo není. Býval bych vděčný za každé náhodné vysvětlení, ačkoli jsem neměl ponětí, odkud by mohlo přijít.

Doufal jsem, že starce v plášti potkám někde jinde, ale jak ubíhaly dny a on se neobjevoval, přestal jsem to očekávat. Přesto jsem soudil, že asi bydlí někde v okolí, když pouť k prázdnému domu podnikl pěšky. Kdyby to měl daleko, určitě by přijel nějakou starou krytou bryčkou se žlutými koly – vozidlem stejně věkovitým a groteskním, jako byl sám. Jednoho dne jsem se šel projít na hřbitov Mount Auburn – tehdy teprve zárodečný a obdařený bukolickým kouzlem, které už nyní nadobro ztratil. Rostlo tam víc javorů a bříz než vrb a cypřišů a spáčí tam měli spoustu místa. Nebylo to město mrtvých, přinejlepším tak vesnice, a přemítavý chodec se tam mohl toulat, aniž by se mu příliš naléhavě připomínala grotesknost našich nároků na posmrtné ohledy. Šel jsem tam okusit první známky jara – byl to jeden z oněch vlídných dnů ke konci zimy, kdy spící půda jako by poprvé nabírala dlouhý dech rušící zakletí spánku. Slunce bylo zastřené závojem, a přece teplé, a i v těch nejskrytějších zákoutích tála jinovatka. Už půl hodiny jsem se procházel po točitých hřbitovních pěšinkách, když jsem si náhle na lavičce u živého plotu, obráceného na jih, všiml známé postavy. Říkám známé, protože ve vzpomínkách a v představách jsem ji často vídal, ve skutečnosti však jen jedinkrát. Byl ke mně obrácen zády, ale měl na sobě svůj nezaměnitelný objemný plášť. Tady byl konečně můj spolunávštěvník strašidelného domu a tady byla má příležitost, budu-li ho chtít oslovit! Udělal jsem kolečko a zamířil k němu zepředu. Spatřil mě na konci aleje a zůstal sedět bez hnutí, s rukama na drždadle hole, a pozoroval zpod černého obočí, jak se blížím. Zpovzdálí se to černé obočí zdálo hrozivé; nic jiného jsem v jeho tváři neviděl. Ale při bližším pohledu jsem se uklidnil, protože jsem ihned pocítil, že prostě nikdo nemůže být doopravdy tak fantasticky bojovný, jak vypadal tento nebohý starý pán. Jeho tvář byla jakousi karikaturou vojácké urputnosti. Zastavil jsem se před ním a uctivě poprosil o dovolení sednout si k němu na lavičku. Vyhověl mi

mlčenlivým gestem plným důstojnosti a já se vedle něho uvelebil. Odtud jsem ho mohl skrytě pozorovat. V dopoledním slunci byl stejně podivný jako za podezřelého soumraku. Rysy obličeje byly tak strnulé, jako by je vytesal ze špalku nemotorný řezbář. Oči planuly, nos byl obrovský, ústa nesmlouvavá. Když se však ke mně po chvílce pomalu otočil a upřeně se na mne podíval, uvědomil jsem si, že přes tuto hroživou masku je to velmi mírný starý pán. Určitě by se byl rád i usmál, ale obličejové svaly měl očividně příliš ztuhlé – prostě se jednou provždy uskládaly jinak. Napadlo mě, jestli není pomatený, ale tu myšlenku jsem zavrhl; utkvělá jiskřivost jeho pohledu nepatřila šilenci. To, co jeho tvář ve skutečnosti vyjadřovala, byl hluboký a prostý smutek; srdce měl možná zlomené, ale mozek zůstal nepoškozený. Šaty nosil ošumělé, ale upravené a starý modrý plášť měl za sebou půl století kartáčování.

Spěšně jsem prohodil něco o mimořádně vlahém dni a on mi odpověděl jemným, melodickým hlasem, který mě z tak bojechtivých rtů až zarazil.

„Tohle je moc příjemné místočko,“ dodal vzápětí.

„Rád chodím po hřbitovech,“ navázal jsem záměrně; licho-til jsem si, že nadhozené téma by mohlo k něčemu vést.

Povzbudilo mě, že se otočil a upřel na mě temně žhnoucí oči. Pak pravil s hlubokou vážností: „Chodíte, ano. Jen se hodně pohybujte. Jednoho dne se budete muset na hřbitově uložit a ani se nehnout.“

„To máte pravdu. Ale víte, jsou lidé, kteří prý chodí na procházku i potom.“

Dosud se na mne díval, ale nyní odvrátil pohled.

„Nerozumíte mi?“ zeptal jsem se jemně.

Dál hleděl přímo před sebe.

„Někteří lidé, víte, chodí i po smrti,“ pokračoval jsem.

Konečně se otočil a pohlédl na mne ještě vážněji. „Tomu nevěříte,“ opáčil prostě.

„Jak víte, že ne?“

„Protože jste mladý a pošetilý.“ Neřekl to trpce, spíš laskavě, ale tónem starce, kterému všechno připadá lehké ve srovnání s vlastní tíživou zkušeností.

„Mladý rozhodně jsem,“ přisvědčil jsem, „ale pošetilý snad ani ne. Ale řekněme, že na duchy nevěřím – většina lidí by byla na mé straně.“

„Většina lidí jsou hlupáci!“ vyrazil stařec.

Nechal jsem to být a rozhovořil se o jiných věcech. Můj společník vypadal ostražitě, vrhal na mě vyzývavé pohledy a odpovídal mi jen krátce; přesto jsem měl dojem, že je mu naše setkání příjemné, a že je to pro něho dokonce společenská událost. Byl očividně osamělý a málokdy si měl s kým popovídat. Zažil nějaké strasti a ty ho vzdálily světu a uzavřely ho do sebe; společenská struna v jeho zestárlé duši však nebyla úplně stržená a byl jsem si jistý, že s radostí shledává, že se ještě dokáže slaboučce rozeznít. Nakonec se začal ptát sám; zajímal se, jestli jsem student.

„Jsem student bohosloví,“ odvětil jsem.

„Bohosloví?“

„Teologie, studuji na kněze.“

Tu se na mě zadíval zvlášť pronikavě – a pak zase pohled odvrátil. „Tak to byste měl znát jisté věci,“ řekl nakonec.

„Mám velkou touhu poznávat,“ odpověděl jsem. „Co máte na mysli?“

Zase se na mě zadíval, ale na otázku neodpověděl.

„Líbíte se mi,“ prohlásil. „Vypadáte jako střízlivý mládenec.“

„Střízlivý rozhodně jsem!“ zvolal jsem – čímž jsem se od své střízlivosti na okamžik odchýlil.

„Myslím, že uvažujete nestranně,“ pokračoval.

„Tak už vám nepřipadám pošetilý?“

„Trvám na tom, co jsem řekl o lidech, kteří popírají, že odešlí duchové mají moc se vracet. Jsou hlupáci!“ A prudce udeřil holí o zem.

Zaváhal jsem a pak vyhrkl: „Vy jste ducha viděli!“

Vůbec ho to nezazrazilo.

„Máte pravdu, pane!“ odpověděl s velkou důstojností. „U mě nejde o chladnou teorii – nemusel jsem strkat nos do starých knížek, abych se dověděl, čemu věřit. Já to vím! Na vlastní oči jsem viděl odešlého ducha. Stál přede mnou stejně blízko jako vy!“ A jeho oči při těch slovech vypadaly, jako by opravdu spočinuly na podivných věcech.

Neubráníl jsem se. Zapůsobilo to na mě – byl jsem zasažen touhou věřit.

„A bylo to hodně strašné?“ zeptal jsem se.

„Jsem starý voják – já se nebojím!“

„Kdy to bylo? Kde to bylo?“

Pohlédl na mě nedůvěřivě a já si uvědomil, že na něj příliš spěchám.

„Promiňte, že nezajdu do podrobností,“ pravil. „Nesmím mluvit otevřeněji. Pověděl jsem vám tolik, protože nesnáším, když se o tomto námětu mluví lehkovážně. Propříště si pamatujte, že jste viděl velmi poctivého starého člověka, který vám sdělil – na svou čest –, že viděl ducha!“ A vstal, jako by měl pocit, že řekl dost. Zdrženlivost, plachost, hrdost, strach z posměchu, možná i vzpomínka na dřívější setkání s jízlivostí – to vše stálo na jedné straně; tušil jsem však, že na straně druhé mu jazyk rozvazuje stařecká tlachavost, pocit osamělosti a potřeba porozumění – a snad také přátelská laskavost, kterou vůči mně projevil. Zjevně by nebylo moudré na něj naléhat, ale doufal jsem, že ho zase uvidím.

„Abych svým slovům dodal větší váhu,“ řekl pak, „dovolte, abych se představil. Kapitán Diamond, pane. Sloužil jsem v armádě.“

„Doufám, že budu mít to potěšení a zase se s vámi potkám,“ ujistil jsem ho.

„Také budu rád, pane!“ Významně zamáchal holí – samozřejmě s ryze přátelskými úmysly – a ztuha odpochoval.

Poptal jsem se několika uvážlivě vybraných osob, zda něco vědí o kapitánu Diamondovi, ale nikdo nedokázal vnést do věci světlo. Nakonec jsem se udeřil do čela, vynadal si do oslů a vzpomněl si na zdroj informací, který mě nikdy nezklamal. Výborná dáma, u jejíhož stolu jsem zpravidla obědval a jež poskytovala studentům stravu za pevnou týdenní částku, měla sestru stejně výbornou a nadto obdařenou větší výmluvností. Tato sestra, známá jako slečna Debora, byla stará panna v plném smyslu toho slova. Byla tělesně postižená, nikdy nevycházela z domu, celý den sedávala u okna mezi klecí s ptákem a květináčem a šila nějaké plátěné drobnůstky – záhadné stuhy a kanýry. Byl jsem ujištěn, že jehlou vládne mistrně, a její práce byla vysoce cenná. Přes své postižení a nemožnost vycházet měla drobný, svěží, kulatý obličejík a nenarušitelný poklid ducha. Měla také velmi bystrý a samostatný důvtip, byla mimořádně dobrou pozorovatelkou a moc ráda si dopřála trochu přátelského popovídání. Nic ji tak nepotěšilo, jako když jste si – zejména, tuším, pokud jste byl mladý student bohosloví – přisunul židli k jejímu slunečnému oknu a na čtvrt hodinku se uvelebil „na kus řeči“. „Tak co, pane,“ říkávala pokaždé, „jakoupak mi povíte nejnovější nehoráznost biblické kritiky?“ – předstírala totiž, že je zděšená racionalistickými sklony své doby. Byla však zarytá filozofka, a já jsem přesvědčen, že byla mnohem pronikavější racionalistka než my všichni, a kdyby se jí zachtělo, uměla by klást otázky, před nimiž by couvl i nejmělejší z nás. Ze svého okna viděla celé městečko – vlastně celý kraj. Vědomosti za ní přicházely samy, jak tam tak seděla v houpacím křesle a prozpěvovala si nakřáplým hláskem. Byla první, která se všechno dověděla, a poslední, která to zapoměla. Městské drby měla v malíčku a všechno věděla i o lidech, které nikdy nespátřila. Když jsem se jí ptal, jak své znalosti získává, odpovídala prostě: „Jen se dívám!“ „Když se umíte pořádně dívat,“ pravila jednou, „nezáleží na tom, kde jste. Můžete být ve tmě v kamrlíku. Potřebujete jen mít od čeho za-

čít; jedna věc vede k druhé a všechno je propletené: zavřete mě do temného kamrlíku a já za chvíli uvidím, že místy je větší tma než jinde. A když mi dáte čas, nakonec vám povím, co bude mít prezident Spojených států k večeři.“ Jednou jsem jí složil poklonu. „Umíte pozorovat stejně skvěle jako se ohánět jehlou a vaše výroky jsou stejně přesné jako vaše stehy.“

Samozřejmě že slečna Debora o kapitánu Diamondovi slyšela. Před mnoha lety se o něm hodně mluvilo, ale dávno přežil skandál, který se pojal s jeho jménem.

„Jaký skandál?“ zeptal jsem se.

„Zabil svou dceru.“

„Zabil? Jak?“

„Ovšem že ne pistolí nebo dýkou nebo jedem! Svým jazykem. A to se říká, jaký jazyk mají ženy! Proklel ji – nějakou strašlivou kletbou – a ona umřela!“

„Co spáchala?“

„Přijala návštěvu mladého muže, který ji měl rád a kterému otec zakázal přístup do domu.“

„Do domu,“ opakoval jsem, „ach ano! Ten dům je za městem, asi dvě tři míle odtud, za osamělou křižovatkou.“

Slečna Debora ke mně ostře vzhledla a ukousla nit.

„Tak vy o tom domě víte?“

„Něco málo,“ vysvětlil jsem. „Viděl jsem jej. Ale chtěl bych, abyste mi pověděla víc.“

Tady však slečna Debora projevila krajně neobvyklou nesdílnost.

„Neřekl byste, že jsem pověřivá, vidíte?“ zeptala se.

„Vy? Vy jste ztělesnění čirého rozumu.“

„Vidíte, každá nitka má své slabé místočko a každá jehla své zrno rzi. Radši bych o tom domě nemluvila.“

„Nevíte, jak rozněcujete mou zvědavost!“

„Chápu vás. Ale rozrušilo by mě to.“

„Co by se vám mohlo stát?“ podivil jsem se.

„Jedné mé přítelkyni se to stalo.“ A slečna Debora rázně pokývala hlavou.

„Co udělala?“

„Prozradila mi tajemství kapitána Diamonda, které jí náramně tajuplně pověděl. Bývala to jeho stará láska, a tak se jí svěřil. Varoval ji, aby to nikomu neříkala, a ujistil ji, že se jí jinak stane něco hrozného.“

„A co se jí stalo?“

„Umřela.“

„Všichni jsme přece smrtelní!“ namítl jsem. „Dala mu nějaký slib?“

„Nebrala ho vážně, nevěřila mu. Opakovala mi tu historku a tři dny nato dostala zápal plic. Za měsíc jsem jí tady, co sedím, šila rubáš. Od té doby jsem o tom, co mi pověděla, ani nepípla.“

„Bylo to hodně zvláštní?“

„Bylo to zvláštní, ale i legrační. Člověk se nad tím otřeše, ale i zasměje. Ovšem ze mě to nedostanete. Jsem si naprosto jistá, že kdybych vám to pověděla, okamžitě si vrazím jehlu do prstu a do týdne umřu na tetanus.“

Vzdal jsem se a už jsem na slečnu Deboru nenaléhal, ale každý druhý nebo třetí den jsem po večeři zašel k ní a usadil se vedle jejího houpacího křesla. O kapitánu Diamondovi jsem se už ani nezmínil; seděl jsem mlčky a jejími nůžkami stříhal krejčovskou pásku. Nakonec mi jednoho dne řekla, že špatně vypadám. Prý jsem pobledlý.

„Umírám zvědavostí,“ opáčil jsem. „Ztratil jsem chuť k jídlu. Vůbec jsem nevečeřel.“

„Pamatujte na Modrovousovou ženu!“ napomenula mě.

„Zhynout se dá mečem stejně jako hladí!“

Pořád nic neříkala, a tak jsem nakonec s dramatickým vzdechem vstal a odcházel. Když jsem byl u dveří, zavolala na mě a ukázala na židli, kterou jsem uprázdnil. „Nikdy jsem neměla tvrdé srdce,“ pravila. „Posaďte se, a jestli máme zahynout, tak

aspoň zahyneme spolu.“ Nato mi velmi stručně sdělila, co věděla o tajemství kapitána Diamonda. „Byl to velký prudas, a přestože měl dceru moc rád, jeho slovo bylo zákon. Vybral jí manžela a náležitě ji na to upozornil. Její matka už byla mrtvá a žili spolu sami. Dům patřil k věnu paní Diamondové, kapitán, pokud vím, neměl ani halíř. Po svatbě tam šli bydlet a on začal pracovat na farmě. Ctitel toho nešťastného děvčete byl nějaký mladý pán s licousy z Bostonu. Kapitán jednou večer přišel a našel je spolu; mladíka chytil za límec a ubohé děvče strašně proklel. Mladík zvolal, že je jeho manželka, a otec se jí zeptal, jestli je to pravda. Řekla ‚Ne!‘ Nato se kapitán Diamond rozčertil ještě víc, zopakoval svou kletbu, nařídil jí odejít z domu a navždy se jí zřekl. Omdlela, ale rozzuřený otec odešel a nechal ji ležet. Za několik hodin se vrátil a našel dům prázdný. Na stole měl vzkaz, ve kterém jej mladík obviňoval, že zabil svou dceru, a opakoval, že ta dívka byla jeho manželka, a tudíž má jako jediný právo uložit její pozůstatky do země. Odvezl tělo bryčkou! Kapitán Diamond mu napsal hroznou odpověď, že nevěří, že je jeho dcera mrtvá, ale ať je, nebo není, pro něho mrtvá je. Týden nato uprostřed noci spatřil jejího ducha. To ho zřejmě přesvědčilo. Duch se objevil ještě několikrát a nakonec začal v domě strašit pravidelně. Starý z toho byl celý nesvůj, protože vztek ho postupně přešel a místo toho propadl zármutku. Nakonec se rozhodl, že odtamtud odejde, a pokoušel se dům prodat nebo pronajmout; historika se však mezitím rozšířila, ducha viděli i jiní lidé, dům získal špatné jméno a nebylo možné se ho zbavit. Spolu s polnostmi to byl jediný majetek a jediné živobytí starého pána; když tam nemohl žít a nemohl ho ani pronajmout, byl žebrák. Ale duch neměl slitování, jako ho neměl ani on. Půl roku bojoval a nakonec se zlomil. Oblékl si svůj starý modrý plášť, vzal hůl a chystal se jít žebrotou. Tu se duch obměkčil a nabídl kompromis. ‚Nech mi dům,‘ prohlásil. ‚Ten si vyhrazení pro sebe. Jdi bydlet někam jinam. Ale abys měl z čeho žít, budu tvou nájemnicí, když

nemůžeš najít nikoho jiného. Dům si od tebe pronajmu a budu ti platit nájemné.' A duch uvedl sumu. Starý souhlasil a čtvrtletně si chodí pro nájemné!“

Zasmál jsem se tomu vyprávění, ale zároveň mi přeběhl mráz po zádech, protože mé vlastní pozorování je potvrzovalo. Nebyl jsem snad svědkem jedné z kapitánových čtvrtletních návštěv, neviděl jsem ho snad, jak sedí a sleduje, jak jeho přízračná nájemnice odpočítává peníze, a neschovával snad do záhybů pláště váček podivně získaných mincí, když se potmě ubíral pryč? Slečně Deboře jsem o těchto úvahách nic neřekl, protože jsem byl odhodlán v pozorování pokračovat, a sliboval jsem si, že ji svou historkou oblažím, až úplně uzraje. „Jiné prostředky k životu kapitán Diamond nemá?“ zeptal jsem se.

„Vůbec nic. Nelopotí se ani nepřede – jeho strašidlo ho živí. Strašidelný dům je cenný majetek!“

„A jakou měnou duch platí?“

„Dobrym americkým zlatem a stříbrem. Má jen jednu zvláštnost – všechny mince jsou z doby před dívčinou smrtí. Je to prazvláštní směs hmoty a ducha!“

„A dává se duch vidět? Platí pořádné nájemné?“

„Myslím, že starý pán žije celkem slušně, má na tabák i na skleničku. Najal si domek dole u řeky; dveře má stranou od silnice a vpředu malou zahrádku. Tam tráví celé dny a posluhuje mu stará černoška. Před několika lety hodně chodíval po okolí, byla to ve městě známá postavička a většina lidí jeho pověst znala. Ale poslední dobou se stáhl do ulity; sedává u ohně a zvědavci na něj zapomněli. Asi na něj dolehlo stáří. Avšak doufám,“ dodala slečna Debora na závěr, „že neztratí rozum a smysly ani nepřestane chodit, protože pokud se dobře pamatuji, součástí smlouvy bylo, že si musí pro nájemné chodit osobně.“

Zdálo se, že za slečninu nediskrétnost neutrpíme jeden ani druhý žádný zvláštní trest, protože jsem ji den co den slyšel, jak si při práci zpívá, a nebyla více ani méně činorodá než ob-

vykle. Já zase směle pokračoval v pozorováních. Nejednou jsem se znovu vydal na hřbitov, ale naděje, že tam zastihnu kapitána Diamonda, mě zklamala. Utěšoval jsem se však vyhlídkou, že si to vynahradím. Bystře jsem vyvodil, že stařec podniká své výpravy vždy poslední den končícího kvartálu. Poprvé jsem ho spatřil jedenatřicátého prosince a bylo pravděpodobné, že se do svého strašidelného domu vrátí zase posledního března. Datum se blížilo; konečně přišlo. Pozdě odpoledne jsem se odebral k domu u křižovatky, předpokládaje, že stanovená doba setkání bude za soumraku. Nemýlil jsem se. Jen krátce jsem tam postával a sám si připadal jako neklidný duch, když se objevil stejným způsobem jako předešle a ve stejných šatech. Opět jsem se schoval a viděl ho, jak s obřadným pozdravem vstupuje do domu jako předešle. Za jednotlivými okenicemi se postupně rozsvěcela světla a já znovu pootevřel okno, které podlehl mému nátlaku předtím. Opět jsem viděl veliký stín na stěně, nehybný a slavnostní. Ale nic jiného jsem nespatriil. Stařec se konečně zase objevil, složil před domem svou kuriózní poklonu a odplížil se šerem.

Jednoho dne, více než měsíc poté, jsem ho zase potkal na auburnském hřbitově. Vzduch hlaholil jarem; ptáci už přiletěli a štěbetali o svých zimních toulkách a mírný západní vítr tence ševalil v čerstvé zeleni. Kapitán seděl na lavičce na slunci, stále zachumlaný ve svém obrovském kabátě, a poznal mě, jakmile jsem se přiblížil. Kývl na mě, jako když starý paša dává znamení, aby mi srazili hlavu, ale bylo zřejmé, že mě rád vidí.

„Už jsem vás tu kolikrát hledal,“ řekl jsem. „Často sem nechodíte.“

„Co jste mi chtěl?“

„Chtěl jsem si s vámi popovídat. Minule se mi to moc líbilo.“

„Pobavil jsem vás?“

„Zaujal jste mě!“

„Nepovažoval jste mě za praštěného?“

„Praštěného? Ale prosím vás, pane!“ zaprotestoval jsem.

„Jsem nejpříčetnější člověk v celé zemi. Víím, že přesně to říkají šílenci, ale obvykle to nemohou prokázat. Já mohu!“

„Věřím vám. Ale jsem zvědav, jak se něco takového dá prokázat.“

Odmíchl se.

„Povím vám to. Jednou jsem se neúmyslně dopustil velkého zločinu. Teď za to platím. Věnuji tomu celý svůj život. Neuhýbám, čelím tomu a přesně víím, oč jde. Nepokoušel jsem se to zlehčit; nevymlouval jsem se; neutekl jsem před tím. Trest je strašný, ale já ho přijal. Beru to filozoficky.“

Kdybych byl katolík, stal bych se možná mnichem a strávil zbytek života v modlitbách a postech. To není žádný trest, to je uhýbání. Mohl jsem se zastřelit – mohl jsem zešílet. Nechtěl jsem však jedno ani druhé. Prostě tomu chci čelit, nést následky. Jak říkám, jsou hrozná! Nesu je v určité dny, čtyřikrát ročně. Tak to jde už dvacet let a tak to půjde, dokud budu naživu. Je to moje zaměstnání, moje povolání. Tak to cítím. Považuji to za rozumné!“

„Obdivuhodné!“ přisvědčil jsem. „Vzbuzujete ale ve mně zvědavost a soucit.“

„Zejména zvědavost,“ opáčil bystře.

„Víte, když budu přesně vědět, jak trpíte, budu vás moci o to víc litovat.“

„Jsem vám hluboce zavázán. Já o vaši lítost ovšem nestojím, ta mi nepomůže. Něco vám povím, ale ne kvůli sobě; kvůli vám.“ Dlouze se odmlčel a rozhlížel se kolem, jako když se ujišťuje, že nikdo neposlouchá. Napjatě jsem čekal na jeho odhalení, ale zklamal mě. „Pořád studujete teologii?“ zeptal se.

„Ovšem,“ odpověděl jsem snad s náznakem podrážděnosti. „To se nedá zvládnout za půl roku.“

„To si myslím, pokud nemáte nic než knížky. Znáte přísloví, že zrnko zkušenosti vydá za libru pouček? Já jsem velký teolog.“

„Ano, vy máte zkušenost,“ zamumlal jsem soustrastně.

„Četl jste o nesmrtelnosti duše; viděl jste, jak se o ni dohadují páni profesoři a dokazují kapitolami a verši, že je to pravda. Ale já to viděl na vlastní oči; já jsem se toho dotýkal vlastníma rukama!“ Stařec natáhl uzlovaté stařecké ruce a významně jimi zatřásl. „To je lepší!“ pokračoval. „Ale draze jsem za to zaplatil. Vy to raději přijímejte z knížek – je ostatně zjevné, že vždycky budete. Jste velmi řádný mladý muž; vy nikdy nebudete mít na svědomí zločin.“

Odpověděl jsem s mladickou pošetilostí, že doufám, že mám taky svůj díl lidských vášní, přestože jsem řádný mladý muž a jednou snad budu doktor teologie.

„Jenže vy máte milou, tichou povahu,“ opáčil. „Já taky – dneska! Ale svého času jsem býval hodně surový – hodně surový. Měl byste vědět, že takové věci existují. Zabil jsem vlastní dítě.“

„Vlastní dítě?“

„Srazil jsem dceru na zem a nechal jsem ji umřít. Pověsit mě za to nemohli, protože jsem ji neudeřil rukou. Skolil jsem ji odpornými a odsouzeníhodnými slovy. To je rozdíl; takové skvělé zákony máme! Vidíte, pane, a já mohu dosvědčit, že její duše je nesmrtelná. Setkáváme se čtyřikrát ročně a pokaždé to pořádně schytám!“

„Nikdy vám neodpustila?“

„Odpustila mi tak, jak odpouštějí andělé! To je to, co nemohu vystát – ten její mírný, klidný pohled. Byl bych radši, kdyby mi vrážela do srdce nůž – Pane Bože!“ Kapitán Diamond sklonil hlavu k držadlu hole a opřel si čelo o zkřížené ruce.

Cítil jsem pohnutí a jeho pozice pro tu chvíli nepřipouštěla další vyptávání. Než jsem se znovu osmělil, pomalu vstal a přitáhl si plášť k tělu. Nebyl zvyklý mluvit o svých strastech a vzpomínky ho přemohly. „Musím jít,“ pravil, „musím se odšourat.“

„Snad se tu zase potkáme,“ zadoufal jsem.

„To víte, tuhnou mi klouby a mám to sem trochu daleko. Musím se šetřit. Někdy vysedávám v křesle celý měsíc a pokušuji svou dýmku... Ale rád bych vás zase viděl.“ Zastavil se a pohlédl na mě hrůzostrašně i laskavě. „Třeba budu jednou rád, že jsem se mohl shledat s mladou, nezkaženou duší... Když člověk dokáže získat přítele, pokaždé získává hodně. Jak se jmenujete?“

Měl jsem v kapse svazeček Pascalových *Myšlenek* a na předšádce stálo mé jméno i s adresou. Vytáhl jsem jej a podal svému starému příteli. „Prosím, nechte si tu knížečku. Mám ji moc rád a něco vám o mně poví.“

Vzal ji a pomalu v ní listoval, pak ke mně vzhlédl s vděčným zamračením. „Nejsem velký čtenář,“ řekl, „ale neodmítnu první dárek, který jsem dostal od – svých potíží. A taky poslední. Děkuji vám, pane!“ A s knížečkou v ruce se vzdálil.

Několik týdnů poté jsem si ho představoval, jak osaměle sedí v křesle s dýmku. Ani jsem ho nezahlédl. Čekal jsem však na svou příležitost a posledního června, když uplynulo další čtvrtletí, jsem usoudil, že přišla. V červnu se stmívá pozdě a nemohl jsem se dočkat. Když se krásný letní den schyloval ke konci, opět jsem navštívil nemovitost kapitána Diamonda. Všechno se teď kolem ní zelenalo, jen zchřadlý sad za domem ne. Neúprosná truchlivá šed' stavení působila stejně mocně, jako když jsem je spatřil poprvé pod prosincovou oblohou. Když jsem se přiblížil, viděl jsem, že jdu pozdě na to, co jsem měl v úmyslu. Měl jsem totiž v plánu prostě předstoupit, až kapitán přijde, a odvážně ho požádat, aby mě vzal s sebou dovnitř. Předběhl mě a v oknech už svítila světla. Nechtěl jsem ho samozřejmě rušit během přízračného setkání a čekal jsem, dokud nevyjde. Světla posléze zhasla, otevřely se dveře a kapitán Diamond se vykradl ven. Toho večera se strašidelnému domu nepoklonil, protože první, co spatřil, byl jeho nepředpojatý mladý přítel, skromně, ale pevně stojící u prahu. Zarazil se a tentokrát jeho strašlivé zamračení odpovídalo situaci.

„Věděl jsem, že tu jste,“ vysvětlil jsem. „Přišel jsem záměrně.“
Vypadal zaraženě a stísněně se ohlédl na dům.

„Prosím vás za odpuštění, pokud jsem si dovolil příliš mnoho,“ pokračoval jsem, „ale sám víte, že jste mě podnítl.“

„Jak jste věděl, že tu jsem?“

„Domyslel jsem si to. Polovinu příběhu jste mi pověděl a druhou polovinu jsem uhl. Jsem dobrý pozorovatel a na procházkách jsem si všiml tohoto domu. Připadalo mi, že má své tajemství. Když jste se mi laskavě svěřil s tím, že vídáte duchy, byl jsem si jistý, že je můžete vídat jedině tady.“

„Jste náramně chytrý!“ zvolal stařec. „A co vás sem přivedlo dnes večer?“

Odpovědi jsem se musel vyhnout.

„Víte, chodím sem často; rád se na ten dům dívám, fascinuje mě.“

Otočil se a podíval se na něj sám. „Zvenku na něm nic není.“
Očividně si vůbec neuvědomoval jeho neobyčejný vzhled a tento zvláštní fakt, zprostředkovaný takto v šeru a přímo před průčelím zlověstné budovy, jako by činil podivné věci, které vídal uvnitř, skutečnějšími.

„Doufal jsem, že budu mít možnost podívat se dovnitř,“ vykládal jsem. „Myslel jsem, že vás tu třeba najdu a že mě vezmete s sebou. Moc rád bych viděl to, co vídáte vy.“

Má smělost ho zřejmě zarážela, ale nebyla mu tak docela nemilá. Položil mi ruku na paži. „Vy víte, co vídám?“ zeptal se.

„Jak bych se to mohl dovědět jinak, než jak jste minule říkal, z vlastní zkušenosti? Chci tu zkušenost zažít. Prosím, otevřte dveře a vezměte mě dovnitř.“

Kapitán vykulil jiskrné oči pod temným obočím, kratičce zdržel dech a pak si dopřál první a poslední pokus o smích, jakým jsem kdy viděl zkřivenou jeho vážnou tvář. Byl nesmírně groteskní, ale naprosto bezezvučný. „Vzít vás dovnitř?“ zamručel tiše. „Já bych dovnitř nešel dřív, než vyprší čas, i kdybyste mi dával

tisíckrát tolik.“ Vystrčil ruku ze záhybů pláště a ukázal mi hrstku mincí zavázanou ve starém hedvábném kapesníku. „Dodržuji úmluvu, nic míň, ale také nic víc!“

„Vždyť jste mi říkal, když jsem měl to potěšení s vámi hovořit prvně, že to není tak strašné.“

„Neříkám, že je to strašné – dneska. Ale je to zatraceně nepříjemné!“

Vyhrkl to s takovým důrazem, že jsem zaváhal a zamyslel se. V tu chvíli mi připadlo, že se jedna okenice nad námi maličko otevřela. Vzhlédl jsem, ale nikde se nic nehýbalo. I kapitán Diamond se zamyslel; náhle se otočil k domu. „Jestli chcete jít dovnitř sám,“ prohlásil, „tak si poslužte.“

„Počkáte tu na mě?“

„Ano, vy se tam dlouho nezdržíte.“

„Ale v domě je tma jako v hrobě. Když jdete dovnitř vy, svítíte si.“

Strčil ruku do hlubin pláště a vytáhl sirky. „Vezměte si je. Na stole v síni najdete dva svícny se svíčkami. Rozsviňte je, vezměte každý do jedné ruky a běžte.“

„Kam mám jít?“

„Kam budete chtít. Můžete se spolehnout, že duch si vás najde.“

Nebudu předstírat, že mi v tu chvíli netlouklo srdce. Přesto se domnívám, že jsem starci dosti důstojným pohybem pokynul, aby otevřel dveře. Už jsem se vnitřně rozhodl, že duch opravdu existuje. To jsem připustil. Ale ujišťoval jsem se, že jakmile bude má mysl připravená a věc ji nepřekvapí, dokážu zachovat klid. Kapitán Diamond odemkl, otevřel dveře dokořán a hluboce se mi poklonil, když jsem vcházel. Stál jsem ve tmě a slyšel, jak se dveře za mnou zavírají. Několik okamžiků jsem zůstal bez pohnutí a statečně hleděl do neproniknutelné tmy. Nic jsem však neviděl ani neslyšel. Nakonec jsem škrtl zápalkou. Na stole stály dva staré, zášlé mosazné svícny. Rozžehl jsem svíčky a vydal se na průzkum.

Přede mnou stoupalo široké schodiště opatřené starobylým zábradlím s přesně vykrouženými řezbami, jaké se tak často nachází ve starých novoanglických domech. Nechal jsem si je na později a obrátil se k místnosti vpravo ode mne. Byl to staromódní salon, spoře zařízený a páchnoucí zatuchlinou, neboť jej už dlouho nikdo nepoužíval. Zdvihl jsem své dva svícny a nespátřil nic než prázdné židle a holé zdi. Za ním byl pokoj, do něhož jsem nahlížel zvenku, a opravdu byl s tímto spojen shrnovacími dveřmi, jak jsem předpokládal. Ani tady proti mně nevyšel žádný hrozivý přízrak. Opět jsem přešel síň a navštívil místnosti na druhé straně: vpředu jídelnu, kde bych byl mohl prstem napsat své jméno do vrstvy prachu na velkém čtvercovém stole, a za ní kuchyni s navždy vystydlými hrnci a pánve-mi. Všechno to bylo drsné a ponuré, ale ne děsivé. Vrátil jsem se do síně a s pozdvíženými svíčkami došel k úpatí schodů; vydat se po nich znamenalo sebrat další síly. Zahleděl jsem se do tmy nahoře. Náhle jsem si s nevýslovným pocitem uvědomil, že v té tmě je něco živého. Zdálo se, že se to pohybuje a soustřeďuje. Pomalu – říkám pomalu, protože mi v mém napjatém očekávání okamžiky připadaly jako věky – to na sebe vzalo podobu velké, určité postavy a tato postava pokročila kupředu a zůstala stát nad schodištěm. Upřímně přiznávám, že v tu chvíli jsem si byl vědom pocitu, jemuž jsem povinen dát hanlivý název strach. Mohl bych jej básnicky nazvat Děs s velkým písmenem na začátku; každopádně to byl pocit, který člověka nutí ustoupit. Měřil jsem jej, jak sílil, a zdál se zcela neodolatelný; nevypadalo to totiž, že vychází zevnitř, ale zvnějšku a je ztělesněn v temném zjevu na vrcholku schodiště. Jistým způsobem jsem uvažoval – ano, pamatuji si, že jsem uvažoval. Říkal jsem si: „Vždycky jsem si myslel, že duchové jsou bílí a průsvitní; tohle je něco stvořeného z hustých stínů, hutné a neprůhledné.“ Připomněl jsem si, že jde o závažný okamžik, a pokud mě strach nakonec přemůže, měl bych posbírat všechny možné dojmy, dokud mi slouží

rozum. Krůček za krůčkem jsem ustupoval, oči stále upřené na onu postavu, a odložil jsem svícny na stůl. Byl jsem si dokonale vědom toho, že správné by bylo odhodlaně vystoupat po schodech, postavit se onomu zjevu tváří v tvář, ale zdálo se mi, že mám podrážky z olova. Dostal jsem to, co jsem chtěl; viděl jsem ducha. Snažil jsem se důkladně si tu postavu prohlédnout, abych si ji zapamatoval a mohl pak právem tvrdit, že jsem neztratil sebeovládání. Dokonce jsem se sám sebe ptal, co se ode mne očekává, jak dlouho mám zůstat stát a pozorovat a za jak dlouho mohu se ctí vycouvat. To všechno mi samozřejmě letělo hlavou nesmírnou rychlostí a zarazil to až další pohyb ze strany oné postavy. V temné svislé hmotě se zjevily dvě bílé ruce a pomalu se zvedly do výše, kde by měla být hlava. Zde se k sobě přitiskly v oblasti tváře, pak se oddálily a tvář se zjevila. Byla nezřetelná, bílá, podivná, v každém ohledu strašidelná. Okamžik na mne shlížela dolů, poté se jedna ruka opět pomalu zvedla a zamávala před obličejem sem a tam. V tom gestu bylo cosi velmi zvláštního; jako by vyjadřovalo nelibost a odmítání, přesto v něm bylo cosi prostičkého, povědomého. S něčím povědomým jsem u strašidelné Přítomnosti rozhodně nepočítal a neměl jsem z toho dobrý pocit. Souhlasil jsem s kapitánem, že je to „zatraceně nepříjemné“. Prostoupila mě silná touha dát se na spořádaný, a pokud možno, elegantní ústup. Přál jsem si učinit to statečně a statečné se mi zdálo sfouknout svíčky. Otočil jsem se a svědomitě jsem to udělal, načež jsem se vydal ke dveřím, chvilku tápal a pak je otevřel. Hasnoucí světlo zvenčí na okamžik vstoupilo dovnitř, přejelo po zaprášených hlubinách domu a ukázalo mi ještě naposledy ten hutný stín.

Kapitána Diamonda jsem našel stát pod mihotavými prvními hvězdami, skloněného a opřeného o hůl. Upřené ke mně na okamžik vzhlédl, ale na nic se nezeptal, pak šel a zamkl dveře. Když vykonal tuto povinnost, splnil i druhou – učinil svou poklonu jako kněz před oltářem –, dál si mě nevšímal a odkráčel.

Několik dní poté jsem přerušil studium a odjel na letní prázdniny. Byl jsem pryč pár týdnů, během nichž jsem měl spoustu času rozebrat své dojmy z nadpřirozena. Jisté uspokojení jsem čerpal z faktu, že jsem nebyl nepřístojně zděšen; neprchl jsem ani neomdlel – postupoval jsem důstojně. Přesto mi bylo rozhodně příjemné, že mezi mnou a dějištěm mého průzkumu leží třicet mil, a řadu dní jsem dával přednost dennímu světlu před tmou. Mé nervy byly mocně vzrušeny; to jsem si uvědomil, zejména když pod vlivem ospalého přímořského ovzduší mé vzrušení začalo pomalu opadat. Jak mizelo, pokoušel jsem se pohlédnout na svůj zážitek přísně racionalisticky. Zajisté jsem něco viděl – nezdálo se mi to; ale co jsem viděl? Nyní jsem nesmírně litoval, že jsem nebyl odvážnější, nešel blíž a neprozkoumal zjevení podrobněji. To se ovšem snadno říkalo; udělal jsem vše, čeho by se odvážil v mé situaci kdokoli jiný; bylo skutečně fyzicky nemožné, abych šel dál. Nebylo samo ochromení mých sil důsledkem nadpřirozeného vlivu? Asi ne nezbytně, protože falešný duch, kterého by člověk akceptoval, by mohl působit stejně jako skutečný. Ale proč jsem tak snadno přijal ten temný přízrak, který mával rukou? Proč na mě tak zapůsobil? Ať pravý, nebo falešný, určitě to byl velmi chytrý přízrak. Mnohem raději bych byl, kdyby šlo o pravého ducha – zaprvé proto, že bych se nerad třásl pronic zanic, a zadruhé proto, že spatřit náležitě doložené strašidlo je svým způsobem něco, čím se může skromný člověk pyšnit. Tudíž jsem se pokoušel nechat své vidění odpočívat a neustále je nerozebírat. Chvillemi se mi však vracelo nutkání silnější než má vůle a kladlo mi na rty posměvačnou otázku. Dejme tomu, že to zjevení byla dcera kapitána Diamonda; jestliže to byla ona, zajisté to byl její duch. Nebyl to však její duch a ještě něco?

V polovině září jsem se už zase usadil uprostřed teologických stínů, ale nespěchal jsem znovu navštívit strašidelný dům.

Blížil se konec měsíce – konec dalšího kvartálu pro nebohého kapitána Diamonda – a tentokrát jsem neměl chuť ho rušit na

jeho pouti; třebaže přiznávám, že jsem na vetchého starce vzpomínal s velkým soucitem, jak se bude osaměle, klopotně ubírat podzimním soumrakem na svou neobyčejnou pochůzku. Třicátého září v poledne jsem podřimoval nad těžkou osmerkovou knihou, když jsem zaslechl slabé zaťukání na dveře. Zavolal jsem „Dále“, ale protože to nemělo účinek, odebral jsem se ke dveřím a otevřel. Předě mnou stála obstarožní černoška s hlavou ovinutou šarlatovým turbanem a s bílým šátkem překříženým přes prsa. Hleděla na mě upřeně a němě; vyzařovala z ní ona svrchaná vážnost a slušnost, jakou se často vyznačují letité osoby její rasy. Tvářil jsem se tázavě, až nakonec vytáhla ruku z velikánské kapsy a podávala mi malou knížečku. Byly to Pascalovy *Myšlenky*, které jsem dal kapitánu Diamondovi.

„Prosím, pane,“ pravila velmi mírně, „znáte tuhle knížku?“

„Samozřejmě,“ opáčil jsem, „má na předsádce mé jméno.“

„Je to vaše jméno – nikoho jiného?“

„Napíšu vám své jméno, jestli chcete, a můžete si je porovnat,“ odpověděl jsem.

Na okamžik se odmlčela a pak řekla důstojně: „To by nebylo k ničemu, pane. Neumím číst. Dáte-li mi slovo, to mi stačí. Přicházím od pána, kterému jste tu knihu dal. Pověděl mi, že ji mám vzít jako znamení – říkal znamení. Je moc nemocný a chtěl by vás vidět.“

„Kapitán Diamond a nemocný?“ zvolal jsem. „Je to vážné?“

„Je na tom moc špatně – má na kahánku.“

Vyjádril jsem lítost a soustrast a nabídl, že za ním půjdu hned, pokud mi jeho černá poselkyně ukáže cestu. Uctivě souhlasila a za pár okamžiků jsem ji následoval slunečnými ulicemi. Připadal jsem si jako nějaká postava z *Pohádek tisíce a jedné noci*, kterou vede etiopská otrokyně k postranní brance. Má vůdkyně namířila kroky k řece a zastavila se před slušným žlutým domečkem v jedné z ulic, které vedly k vodě. Rychle otevřela dveře a zavedla mě dovnitř. Vzápětí jsem se octl tváří v tvář svému starému

příteli. Ležel na loži v zastíněném pokoji a očividně byl velmi zesláblý. S hlavou na polštáři zíral přímo před sebe, štětinaté vlasy zježnější než kdy jindy a pronikavě tmavé a jasné staré oči se mu leskly horečkou. Byt měl skromný a úzkostlivě čistý. Viděl jsem, že má tmavá průvodkyně je věrnou služebnicí. Kapitán, ležící strnulý a bledý v bílém povlečení, připomínal nějakou hrubě vytesanou postavu na víku gotického náhrobku. Mlčky na mě pohlédl a má společnice se vzdálila a nechala nás o samotě.

„Ano, jste to vy,“ ozval se nakonec, „jste to vy, ten dobrý mladý člověk. Nemýlím se, vidíte?“

„Doufám, že ne; věřím, že jsem dobrý mladý člověk. Moc mě mrzí, že jste nemocný. Co pro vás mohu udělat?“

„Je mi špatně, moc špatně; strašně mě bolí kosti!“ Těžce zasténal a pokusil se otočit ke mně.

Ptal jsem se ho na povahu jeho nemoci a jak dlouho už leží, ale skoro mě neposlouchal; zdálo se, že netrpělivě čeká, aby mohl začít o něčem jiném. Chytil mě za rukáv, přitáhl mě k sobě a rychle zašeptal: „Víte, můj čas dobíhá!“

„To doufám ne!“ vyhrkl jsem, protože jsem ho nepochopil. „Určitě vás zase uvidím na nohou!“

„To ví Bůh!“ zvolal. „Netvrším tím, že umírám, to ještě ne. Myslíím tím, že musím do domu. Dneska je den splatnosti nájemného.“

„Ovšem! Ale nemůžete tam jít.“

„Nemůžu. Je to strašné. Přijdu o své peníze. I kdybych umíral, stejně je chci. Chci zaplatit doktorovi. Chci, aby mě pohřbili jako slušného člověka.“

„Je to dnes večer?“

„Dnes večer, přesně o západu slunce.“

Ležel, zíral na mě a já na něho. Vtom jsem pochopil, proč pro mě poslal. V duchu jsem při tom pomyšlení ucukl. Zřejmě jsem však vypadal nepohnutě, protože pokračoval stejným tónem. „Nemůžu o své peníze přijít. Musí jít někdo jiný. Prosil jsem Belindu, ale ta o tom nechce ani slyšet.“

„Myslíte, že ty peníze budou vyplaceny jinému člověku?“

„Můžeme to aspoň zkusit. Ještě nikdy jsem nevynechal, takže nevím. Ale když řeknete, že ležím jako lazar, že mě bolí všechny kosti, že umírám, třeba vám uvěří. Nechce, abych hladověl!“

„Chtěl byste tedy, abych tam šel místo vás?“

„Už jste tam jednou byl; víte, jaké to je. Bojíte se?“

Zaváhal jsem.

„Dejte mi tři minuty na rozmyšlenou a odpovím vám.“ Přejel jsem pohledem po místnosti a spočinul na různých předmětech, které svědčily o opotřebovanosti, slušnosti a chudobě obyvatele. Jako by se ve své popraskané a vybledlé skromnosti němě dožadovaly mého soucitu. Mezitím kapitán tichoučce mluvil dál: „Myslím, že k vám bude mít důvěru, jako jsem ji k vám měl já. Budete se jí líbit, uvidí, že nikomu neublížíte. Je to sto třiatřicet dolarů, přesně. Hlavně si je bezpečně schovejte.“

„Ano,“ přisvědčil jsem nakonec, „půjdu, a pokud to bude záležet na mně, dostanete své peníze dnes do devíti večer.“

Zdálo se, že se mu velmi ulevilo; vzal mě za ruku a slabě ji stiskl. Brzy nato jsem odešel. Po zbytek dne jsem se snažil pustit svůj večerní úkol z hlavy, ale samozřejmě jsem nemyslel na nic jiného. Nebudu zapírat, že jsem byl nesvůj; ve skutečnosti jsem byl velmi rozčilený a chvíli jsem doufal, že se tajemství prokáže jako méně hluboké, než se zdálo, chvíli se obával, že bude příliš plytké. Hodiny uplyvaly velmi pomalu, ale když se odpoledne chýlilo k večeru, vydal jsem se za svým posláním. Cestou jsem se stavil ve skromném obydlí kapitána Diamonda, abych se zeptal, jak se mu vede, a obdržel případné další pokyny. Stará černoška mě s vážným a neproniknutelným klidem vpustila a na můj dotaz odpověděla, že kapitán je na tom moc bídňě; od rána ještě zeslábl.

„Musíte si hodně přichvátnout, jestli se chcete vrátit, než bude po něm.“

Jeden pohled mě ujistil, že ví o mé plánované výpravě, přestože její neprůhledně černé oko to neprozradilo ani zábleskem.

„Ale proč by měl kapitán umírat?“ zeptal jsem se. „Vypadá opravdu hodně slabý, ale nezdá se mi, že by měl nějakou určitou nemoc.“

„Jeho nemoc je stáří,“ odvětila vznešeně.

„Vždyť přece není tak starý; nanejvýš sedmašedesát nebo osmašedesát.“

Chvilíčku mlčela.

„Je opotřebovaný, vyčerpaný; už to dál nedokáže snášet.“

„Směl bych se na něj podívat?“ Nato mě opět zavedla do jeho pokoje.

Ležel stejně, jako když jsem ho opustil, jen oči mě zavřené. Vypadal opravdu „bídně“, jak říkala, a tep měl slabý. Dověděl jsem se však, že tu byl odpoledne doktor a prohlásil, že je spokojený. „Neví, co zažíval,“ dodala Belinda stručně.

Stařec se trochu pohnul, otevřel oči a po chvílce mě poznal.

„Jdu tam,“ řekl jsem mu. „Jdu pro vaše peníze. Chcete mi ještě něco říct?“ Pomalu a s bolestným vypětím se na polštářích nadzvedl, ale zdálo se, že mi stěží rozumí. „Do toho domu, víte,“ vysvětloval jsem. „Za vaší dcerou.“

Pomalou si mnul čelo; nakonec se probral. „Ach ano,“ zamumlal. „Věřím vám. Sto třiatřicet dolarů. Ve starých mincích – ve starých mincích.“ Pak dodal silněji a s jasnějším pohledem: „Buďte hodně uctivý – hodně zdvořilý. Kdyby ne – kdyby ne...“ Hlas mu opět selhal.

„Určitě budu,“ pravil jsem s trochu nuceným úsměvem. „Ale kdyby ne?“

„Kdyby ne, tak se to dovím!“ odpověděl velmi vážně. S tím se mu oči zavřely a opět se propadl do mdlob.

Odešel jsem a vydal se na cestu dostatečně odhodlaným krokem. Když jsem došel k domu, učinil jsem před ním prosebnou

poklonu podle vzoru kapitána Diamonda. Načasoval jsem si to tak, abych mohl bez otálení vstoupit; už se snášela noc. Otočil jsem klíčem, otevřel dveře a zavřel je za sebou. Pak jsem škrtl a na stole u vchodu našel dva svícny, které jsem použil minule. Přiložil jsem k oběma zápalku, uchopil je a vešel do salonu. Byl prázdný, a přestože jsem chvíli čekal, prázdný zůstal. Prošel jsem další místnosti v přízemí a nevyvstal přede mnou žádný temný zjev, který by mě zastavil. Nakonec jsem zase vyšel do síně a zvažoval, mám-li vystoupit do poschodí. Schodiště bylo minule svědkem mého selhání a blížil jsem se k němu s hlubokou nedůvěrou. U paty schodiště jsem se zastavil a vzhlédl s rukou na zábradlí. Byl jsem v napjatém očekávání a právem. Ve tmě nahoře pomalu nabrala tvar černá postava, kterou jsem viděl předtím. Nebyla to iluze; byla to postava a táž. Dopřál jsem jí čas, aby nabyla určitosti, a pozoroval, jak tam stojí a shlíží na mne svou zakrytou tvář. Pak jsem rozvážně, zvýšeným hlasem promluvil.

„Přišel jsem místo kapitána Diamonda. Požádal mě o to,“ vysvětlil jsem. „Je těžce nemocný; nemůže vstát z postele. Moc vás prosí, abyste ty peníze vyplatila mně, a já mu je hned zanesu.“ Postava stála bez hnutí a nedávala žádné znamení. „Kapitán by byl přišel, kdyby to dokázal,“ dodal jsem po chvilce vemlouvavě, „ale není toho schopný.“

Nato postava pomalu odhalila tvář a ukázala mi nezřetelnou bílou masku; pak se jala pomalu sestupovat po schodech. Instinktivně jsem před ní ustoupil a couval ke dveřím předního salonu. S očima stále upřenýma na ni jsem pozpátku překročil práh, pak jsem se zastavil uprostřed místnosti a postavil světla na stůl. Postava přicházela ke mně; vypadala jako urostlá žena oblečená v mlhavém černém smutečním šatě. Když se přiblížila, viděl jsem, že má naprosto lidský obličej, přestože vypadal mimořádně bledý a smutný. Stáli jsme a upřeně na sebe hleděli; mé rozčilení se zcela vytratilo, byl jsem pouze hluboce zaujat.

„Je otec nebezpečně nemocný?“ zeptalo se zjevení.

Při zvuku hlasu – byl mírný, rozechvělý, naprosto lidský – jsem vykročil kupředu; znovu mě zachvátilo vzrušení. Zhluboka jsem se nadechl a vydal ze sebe jakýsi výkřik, protože to, co jsem před sebou viděl, nebyl duch bez těla, ale krásná žena, troufalá herečka. Instinktivně, neodolatelně, silou reakce na svou lehkověrnost jsem natáhl ruku a uchopil dlouhý závoj, který jí halil hlavu. Prudce jsem jí trhl, téměř jej stáhl a zíral jsem na velkou, sličnou, asi pětatřicetiletou osobu. Jediným pohledem jsem ji vstřebal celou: její dlouhé, černé šaty, bledou, utrápenou tvář, nalíčenou, aby se zdála bledší, překrásné oči – stejné barvy jako otcovy – i její pohoršení nad mým pohybem.

„Můj otec vás sem určitě neposlal, abyste mě urážel!“ zvolala, rychle se otočila, uchopila jeden svícen a zamířila ke dveřím. Tam se zastavila, opět se na mě podívala, zaváhala, pak vytáhla z kapsy váček a hodila jej na podlahu. „Tady máte své peníze!“ pravila vznešeně.

Stál jsem tam napůl užaslý, napůl zahanbený a díval se, jak vychází do síně. Pak jsem sebral váček. V následujícím okamžiku jsem uslyšel hlasité zaječení, pád nějakého předmětu a žena se vpotácela zpátky do místnosti bez svícnu.

„Můj otec – můj otec!“ křičela a s otevřenými ústy a vytřeštěnými očima běžela ke mně.

„Váš otec? Kde?“

„V síni, pod schody.“

Vykročil jsem, ale sevřela mi paži.

„Je v bílém,“ vykřikla, „v košili. Není to on!“

„Ale váš otec je přece doma, v posteli, těžce nemocný,“ odpovéděl jsem.

Pátravě se na mě zahleděla.

„Umírá?“

„Doufám, že ne,“ zakoktal jsem.

Dlouze zasténala a zakryla si obličej rukama.

„Nebesa, já jsem viděla jeho ducha!“

Dál mě držela za paži; zdála se příliš zděšená na to, aby mě pustila. „Jeho ducha!“ opakoval jsem s údivem.

„To je trest za mé dlouholeté bláznovství!“ pokračovala.

„Ne,“ namítl jsem, „to je trest za mou nerozvážnost – za mou prudkost!“

„Odvedte mě odtud, odvedte mě odtud!“ volala a stále mi visela na paži. „Tamtudy ne“ – když jsem se obracel k síni a přednímu vchodu – „pro smilování, tamtudy ne! Těmihle dveřmi – zadním vchodem.“ Uchopila druhý svícen ze stolu a vedla mě přes sousední pokoj do zadní části domu. Byly tam dveře, které vedly z jakéhosi přístěnku do sadu. Odemkl jsem zarezlý zámek, vyšli jsme ven a zůstali stát na chladném povětří pod hvězdami. Tady se má společnice opět zahalila do svého černého roucha a okamžik váhala. Měl jsem za sebou nesmírné rozčilení, ale především jsem byl zvědavý na ni. Rozrušená, bledá, malebná, vypadala ve světle časného večera velmi krásně.

„Celé roky jste hrála prapodivnou hru,“ řekl jsem.

Zasmušile na mě pohlédla a zřejmě se jí nechtělo odpovídat. „Přišel jsem v naprosto dobré víře,“ pokračoval jsem. „Minule – před třemi měsíci, vzpomínáte si – jste mě velmi polekala.“

„Samozřejmě že to byla prapodivná hra,“ odvětila nakonec. „Ale jinak to nešlo.“

„Copak vám neodpustil?“

„Dokud mě pokládal za mrtvou, tak ano. V mém životě byly věci, které by mi odpustit nedokázal.“

Zaváhal jsem a pak se zeptal: „Kde je váš manžel?“

„Žádného nemám – nikdy jsem neměla manžela.“

Gestem zarazila všechno další vyptávání a rychle vykročila. Obešel jsem s ní dům směrem k silnici a ona stále mumlala: „Byl to on – byl to on!“ Když jsme došli na silnici, zastavila se a zeptala se, kudy půjdu. Ukázal jsem na silničku, po níž jsem přišel, a ona řekla: „Já jdu na druhou stranu. Jdete k mému otci?“

„Rovnou.“

„Dáte mi zítra vědět, co jste zjistil?“

„Rád. Ale jak se s vámi spojím?“

Zrozařitěla a rozhlédla se. „Napište pár slov a zastrčte je tamhle pod ten kámen.“ Ukázala na jednu z lávových desek věnčících starou studnu. Slíbil jsem jí to a ona se obrátila k odchodu. „Cestu znám,“ prohlásila. „Všechno je zařízeno. Je to stará historie.“

Opustila mě rychlým krokem, a jak za ní vlál temný šat, opět nabyla přízračné podoby, v níž se mi zjevila prvně. Díval jsem se za ní, dokud nezmizela, a pak jsem se s domem také rozloučil. Vrátil jsem se do města svižným krokem a pochodoval přímo ke žlutému domečku u řeky. Odvážil jsem se vejít bez klepání, a protože se mi nikdo nepostavil do cesty, ubíral jsem se k pokoji kapitána Diamonda. Na lavičce přede dveřmi seděla se založenýma rukama černá Belinda.

„Jak je mu?“ vyhrkl jsem.

„Je v pánu.“

„Mrtvý?“ vykřikl jsem.

Vstala s jakýmsi tragickým pozasmáním.

„Teď je zrovna takový duch jako ti druzí!“

Vstoupil jsem do pokoje a našel starce ležet nadobro ztuhlého a nehybného. Ještě ten večer jsem napsal pár řádek, které jsem hodlal ráno strčit pod kámen u studny, ale nebylo mi souzeno splnit slib. Spal jsem tu noc velmi špatně – nebylo divu – a ve svém nepokoji jsem vstal z postele a přecházel po místnosti. Přitom jsem, když jsem šel kolem okna, zpozoroval na obloze na severozápadě rudou záři. Někde za městem hořel dům a očividně velmi rychle. Bylo to v místech, kde jsem zažil své večerní dobrodružství, a jak jsem se tak díval na zardělý obzor, projela mnou živá vzpomínka. Svíčku, jíž jsem svítil své společnosti a sobě cestou ke dveřím, jimiž jsme utekli, jsem sfoukl, ale nepomyslel jsem na to druhé světlo, které odnesla do síně a ve

svém ohromení kdoví kde upustila. Druhý den jsem se vydal se složeným dopisem ke známé křižovatce. Ze strašidelného domu zbyla hromada ohořelých trámů a doutnajícího popela; pár sousedů, kteří se odvážili čelit tomu, co museli považovat za oheň zapálený démony, sundalo poklop ze studny; volné kameny byly úplně rozházené a zem rozblácená a plná kaluží.